

Ersättningsfrågan i media 17 februari – 10 maj 2017

Under våren rapporteras vanligen från årsredovisningar och från bolagsstämmor om enskilda företags VD:ars ersättningar. Ett stort antal VD-ersättningar har på detta sätt lyfts fram, inte minst för f d Ericsson-chefen Hans Vestberg.

DN har publicerat en tabell över VD-ersättningar baserad på årsredovisningar. Där uppmärksammades främst Astra Zenecas och ABB:s VD:ar. Media har tagit upp ABB där VD:s ersättning ställs mot den avslöjade försörjningsringen i Sydkorea som kostat bolaget flera hundra miljoner kronor.

Internationellt har det skrivits om omröstningar på bolagsstämmor, där aktieägare fortsatt visa missnöje med höga och oklara ersättningspaket. I Storbritannien har flera VD:ar fått vidkännas sänkta ersättningar, efter protester från aktieägare. I USA visar undersökningar att VD-ersättningarna ökade med 4-6 procent 2016. Den norska oljefonden har presenterat sin syn på ersättningsfrågan i en rapport.

Sverige

Dagens Nyheter har gjort en sammanställning av VD-ersättningar för 2016 enligt årsredovisningarna. Artikeln fokuserar på Astra Zenecas chef Pascal Soriot (Astra är noterat i Stockholm och London). Soiots ersättning steg med 70 procent till 140 miljoner kronor, främst på grund av de rörliga ersättningarna. Soriot är den överlägset högst avlönade VD:n för bolag noterade på Stockholmsbörsen. Trots att den fasta lönen ökade med endast 3 procent och den rörliga ersättningen halverades så steg totalersättningen kraftigt på grund av tilldelning i ett aktieprogram samt kompensation för att han lämnat en tidigare arbetsgivares belöningsystem, [Dagens Nyheter 22 mars](#).

Tvåa på listan Är ABB-chefen Ulrich Spiesshofer, därefter följer Hans Vestberg, f d Ericsson, Ronnie Leten, Atlas Copco, Johan Carlström, Skanska. Pensionsavsättningar ingår ej i studien.

Flera medier tar upp att ABB-chefen Ulrich Spiesshofer fick en hög ersättning 2016, 82,7 miljoner kr, trots att ABB drabbats av en svindel i Sydkorea. En talesperson för bolaget säger att ersättningen till ledningen har sänkts till följd av händelserna i

Sydkorea. Ersättningen till VD förklaras med att denne haft personliga mål relaterade till bland annat ledarskapsutveckling och förändringsprogram, som nåtts under 2016, [Dagens Nyheter 15 mars](#). Dagens Nyheter ställer även kritiska frågor till Investors ägare, som säger att man ser oerhört allvarligt på händelserna i Sydkorea.

Dagens industri skriver att de totala bonusarna till ABB:s högsta chefer uppgick till över 100 miljoner kronor 2016, trots kritik från de egna revisorerna beträffande händelserna i Sydkorea. Finanschefen har redan avgått och kritiken drabbar VD med full kraft, skriver Dagens industri. Förskingringen har kostat 660 miljoner kronor efter försäkringar, [Dagens industri 14 mars](#).

Ericssons ersättningar till förre VD Hans Vestberg har varit ett tema under lång tid. I samband med att årsredovisningen publicerats skriver medierna om hans ersättningar – ”Ett Gyllene Farväl” skriver [Dagens industri](#) den 4 mars. Den totala kostnaden anges till 77 miljoner kr för 2016. Därav lön på 40 miljoner kronor inklusive avgångsvederlag på 21 miljoner kronor. Ej uttagen semester uppges till 3-4 miljoner kronor och 8 miljoner kronor i långsiktig rörlig ersättning.

Dock har bonusutbetalningarna ändrats sedan Vestbergs tid. Nye VD har ingen bonus alls medan övriga koncernledningen fått rejält sänkt bonus.

Hexagons VD Ola Rollén fick vidkännas sänkt ersättning 2016 till 3,7 miljoner euro, ca 35 miljoner kronor, vilket är 7 procent lägre än året innan. Sänkningar har inget med den pågående insiderutredningen att göra, [Dagens Nyheter 7 april](#).

Telia har uppmärksammats för att VD Johan Dannelind för 2016 fick en miljon kronor för ej uttagen semester vilket framgår av en not i årsredovisningen. Det handlar om 13 dagar från 2013 och framåt, enligt Telia, [Dagens industri 4 april](#). Dagens industri påminner om att Investors f d VD Börje Ekholm tog ut 6,7 miljoner kronor för drygt 150 sparade semesterdagar när han slutade sig befattning.

Vattenfall har som statligt företag ingen bonus till VD Magnus Hall som 2016 fick 14,7 miljoner kronor i lön och förmåner och 4,3 miljoner kronor i pensionsavsättning. Däremot fick andra personer i koncernen bonus, som totalt uppgick till 271 miljoner kronor inklusive vinstdelning, trots att Vattenfall redovisade 19 miljarder kronor i förlust efter stora nedskrivningar det år som ersättningarna hänför sig till (2015). Vattenfall försvarar de rörliga ersättningarna med att det underliggande resultatet har varit positivt, medan förlusten på sista raden beror på nedskrivningar.

Revisionsfirman PWC ger sina ersättningar i form av utdelning för delägarskap om sammanlagt 411 miljoner kronor till 234 partners. Ordföranden Peter Clemenson fick 2016 en total ersättning på 14 miljoner kronor varav utdelningen svarar för en stor del. Grundlönen är 6,6 miljoner kronor, oförändrad från året innan, [Dagens industri 13 april](#).

ICA betalade, under 2016, 9 miljoner kronor i rörlig ersättning (bonus) utöver grundlönen på 8,9 miljoner kronor. Av årsredovisningen framgår inte exakt vad som motiverade bonusen, skriver [Dagens industri](#) den 25 mars. ICA-aktien backade dock närmare 10 procent under året. Bonusen till Strömberg är större än motsvarande till SCA:s VD trots att denne leder ett mycket större företag, skriver Dagens industri.

En jämförelse mellan ersättningar till de stora bankernas VD:ar visar att Nordeas VD Casper von Koskull betalar bäst. Han erhöll 2016 en grundlön på 12,2 miljoner kronor samt en bonus på 7 miljoner kr, vilket är under taket på max en årslön. Näst bäst betald vad SEB:s Annika Falkengren, [Dagens industri 22 februari](#).

Däremot får Handelsbankens ordförande och f d VD, Pär Boman, högre arvode än Nordeas Björn Wahlroos. Arvodet till Boman är oförändrat 3 150 000 kronor men några av utskottsarvodena justeras upp, så Boman totalt kan få ut 4,4 miljoner kronor, Wahlroos får ”bara” 3 miljoner kronor, [Dagens industri 16 februari](#).

Ovanligt låg ersättning har Fredrik Wester, VD för börsnoterade Paradox Interactive – ett dataspelsföretag. Han får bara en krona i lön – sänkt från över en miljon kronor året innan. Wester säger att det räcker med att han som stor aktieägare får del av bolagets framgångar ([Dagens ps 6 april](#)).

En ledarartikel i [Dagens Industri](#) argumenterar för att Sverige bör ta efter det brittiska systemet med ”say on pay”-omröstningar. Bolagsstämman kan få besluta om även VD-ersättningar, likväl som styrelsearvoden skriver Lotta Engzell-Larsson. Detta trots att ersättningen i svenska bolag inte är i närheten av vad brittiska storbolagschefer tjänar. Med omröstningar på stämmorna tvingas styrelserna och ägarna slipa sina argument, skriver hon. I UK hålls två omröstningar: en bindande omröstning om policyn för ledande befattningshavare och en icke-bindande om de faktiskt utbetalade beloppen.

Internationellt

Storbritannien

De som röstar på bolagsstämmor om ersättningar till företagsledningarna är själva ofta högbetalda individer, som har svårt att ta beslut om att begränsa företagsledares ersättningar, enligt en opinionsartikel i [Financial Times](#). Visserligen tjänar pensionsfondernas tjänstemän mindre än finansbranschen generellt, men även deras ersättningar är i stigande. Detta gör att de flesta företrädare för investerarkollektivet har svårt att offentligt kritisera och gå emot ersättningar i bolag de investerat i, enligt artikeln.

”Det finns onekligen en intressekonflikt när de höga ersättningarna för företagsledarna sätter tonen även för investerarna, och vice versa”, säger en intervjuad företrädare för en organisation för pensionsförvaltare.

Stora förvaltare som Vanguard, Northern Trust, TIAA och Fidelity tenderar att stödja de föreslagna ersättningspaketen i 90-100 procent av fallen som går till röstning på bolagsstämmorna. Vanguard säger dock att omröstningarna inte talar hela sanningen och att förvaltaren ofta påverkar genom en dialog med företagsledning och styrelse innan en omröstning.

Astra Zenecas VD Pascal Soriot har flera gånger varit i rubrikerna på grund av att sina höga ersättningar. Han toppar listan över bolag noterade på Stockholmsbörsen (se avsnittet om Sverige ovan).

I år gick en grupp aktieägare emot ersättningspaketet som det beskrevs i ersättningsrapporten för 2016 vid bolagsstämman. Nära 40 procent av rösterna var emot ([the Guardian 28 april](#)). Soriot's ersättning uppgick till 13,4 miljoner pund, där största delen bestod av ett långsiktigt incitamentsprogram samt en bonus på 3 miljoner pund som kompensation för förmåner han gått miste om när han lämnade sin tidigare arbetsgivare.

Företaget säger att de ändrat i det långsiktiga bonusprogrammet och fortsätter dialogen med aktieägarna. Även den tidigare chefen David Brennan fick vidkännas protester på stämmorna.

Grundlönen för Soriot ligger på 1,2 miljoner pund. För 2017 utgår ingen kompensation tidigare belöningsystem. Omröstningen om ersättningspolicyn för innevarande år stöddes av mer än 90 procent av aktieägarna.

2017 har sett ytterligare motstånd mot ersättningar på bolagsstämmorna som gör det motiverat att tala om årets "shareholder spring", skriver [The Telegraph](#) i en översikt den 27 mars. Artikeln publicerades dock innan flertalet bolagsstämmor ägt rum och baseras på få exempel.

Oljejätten BP, med Carl Henric Svanberg som ordförande, har sänkt ersättningen till VD Bob Dudley med 40 procent till motsvarande 104 miljoner kronor. BP har ändrat sin ersättningspolicy ([SvD 6 april](#)) sedan en majoritet av aktieägarna förra året gick emot Dudleys ersättningar på bolagsstämman.

En VD som också fått vidkännas kraftigt sänkt ersättning är Rakesh Kapoor vid hygienföretaget Reckit Benckiser. Han var den tredje högst betalde företagsledaren i UK 2015 med 25 miljoner pund, men fick se den sänkt till 14,6 miljoner pund för 2016. Företagets ersättningskommitté valde att inte ge honom en intjänad bonus på 14 miljoner pund, [Financial Times 31 mars](#).

Läkemedelsföretaget Glaxosmithkline sänker VD-lönen med 10 procent när den nya VD:n Emma Walmsley tillträder. Detta är hennes första uppdrag för VD som ett stort bolag och investerare har krävt att lönen skall matcha hennes erfarenhet. Totalersättningen ligger 25 procent lägre än företrädarens Andrew Witty enligt brittiska medier ([Life Science Sweden 27 mars](#)).

USA

Rekryteringsföretaget Korn Ferry Hay Group gör årliga studier av VD-ersättningar. Medianersättningen i stora företag ökade med 4 procent till 12,5 miljoner USD 2016. Av detta utgjorde långsiktiga program den större delen, vilket innebär att utbetalningar hålls inne flera år.

Kortsiktigt utbetald lön och bonus uppgick till 3,5 miljoner USD, lika med 2015, enligt studien. Långsiktiga ersättningsprogram som utbetalas över tid uppgår till 66 procent av de totala ersättningarna. Företagsstyrelser har tagit åt sig av kritik mot ersättningar och undviker att stora belopp utgår som kortsiktig kompensation, enligt studien ([kornferry.com 4 maj](#)).

En annan studie, från [Willis Tower Watson](#), fann att totalersättningen till VD:ar ökade med 6 procent för 2016. Studien baseras på 360 av de största bolagen. Grundlönerna ökade med 2 procent. Trenden går emot större andel prestationsbaserade långsiktiga ersättningsprogram. Året innan var totalökningen 4 procent ([IR Magazine 17 april](#)).

Även Equilar fann att ersättningarna ökade med 6 procent under 2016. Medianersättningen uppgick till 15 milj USD (Marketwatch 13 April).

Googles VD Sunday Pichai nära nog dubblade ersättningen under 2016 till 198 miljoner USD, nära 1,8 miljarder kronor. Lönedelen utgjorde 650 000 medan aktietilldelning stod för nästa hela återstoden av beloppet. Styrelseordföranden Eric Schmidt fick 4,3 miljoner USD i ersättning.

Debatten om att höga VD-ersättningar har gått för långt fortsätter. En bok av en tidigare företagsledare, Steven Clifford, argumenterar för att ersättningarna skall begränsas till lön och en aktiekomponent, inget därutöver. Aktierna skall inte kunna tas ut före pensionering och de kan delvis återkallas om bolaget inte utvecklas väl för aktieägarna ([Fortune 19 april](#)). Clifford anser att en "lyxskatt" skall införas på VD-ersättningar över 6 miljoner USD per år.

Tankesmedjan Economic Policy Institute har konstaterat att VD-ersättningar har stigit med 943 procent under de senaste 37 åren, snabbare än någon annan ekonomisk indikator. Ersättningarna har lämnat verklighetsförankringen, de utgör inte ersättning för prestation utan en ren överföring av pengar från ägare till företagsledare ([Bloomberg, opinionsartikel 6 mars](#)).

Sedan Donald Trump valdes till president har det spekulerats mycket i vilka förändringar i den så kallade Dodd Frank-lagen som kan komma. I år är det tänkt att den kontroversiella regel som tvingar företagen att offentliggöra det så kallade lönegapet mellan VD och vanliga anställda ska träda i kraft. Nu rapporteras att den amerikanska finansinspektionen kanske backar. Nye ordföranden Michael Pinowar säger att tekniska hinder kan försena implementeringen, (han var själv emot åtgärden när SEC röstade om den). Trump har i en så kallad exekutivorder signalerat att en översyn skall göras av hela Dodd Frank-lagen och presidenten har också nominerat en ny ordförande för SEC, Jay Clayton ([Washington Post 6 feb](#)). Den tidigare ordföranden Mary Yo White avgick i samband med presidentbytet.

Tyskland

Tidningen Handelsblatt har låtit göra en studie av relationen mellan VD-ersättningar och prestationer. Slutsatsen är att det inte finns något direkt samband, och företagsledarna tenderar att belöna sig själva oavsett om de lyckas eller ej. Studien baseras på data från 70 företag i Tyskland, Österrike och Schweiz. Den är utförd av ekonomen Gerhard Fehr i Zürich och har undersökt samband mellan ersättningar och företagets och ägarnas avkastning. Man skulle kunna vänta sig högre VD-

ersättningar i företag med en hög avkastning för aktieägarna, men det saknas ett sådant samband. Ersättningarna går upp oavsett resultaten, skriver tidningen [Handelsblatt](#) 10 mars. Som exempel på företag med en dålig följsamhet nämns VW medan Daimler Benz sägs ha en ”exemplarisk” ersättningsmodell.

Schweiz

Storbanken Credit Suisse har böjt sig för protester bland allmänhet och aktieägare och skurit ner föreslagna bonusar till den högsta ledningen med 40 procent, för att undgå ett nederlag i voteringen på bolagsstämman. I Schweiz är omröstningar om ersättningar bindande. Credit Suisse har drabbats av stora förluster, inte minst efter uppgörelser med amerikanska myndigheter, men att låta nuvarande ledningar betala för de tidigare synder är inte korrekt, enligt VD Tidjane Thiam. Trots detta sänks hans och andra ledares bonus. Såväl vinst som aktiekurs har dalat för Credit Suisse det senaste året ([The Guardian 14 april](#)).

Norge

Den norska oljefonden, världens största investeringsfond, har kommit med ett [diskussionspapper](#) om VD-ersättningar. Pressmeddelande kom den 7 april, Norges Banks Investment Management.

Oljefonden vill att ersättningen ska vara långsiktig för att vara mer i linje med de långsiktiga aktieägarnas intressen. Ersättningarna skall vara värdeskapande för bolaget och aktieägarna, och det skall finnas en vidare affärsnytta med ersättningspaketen. Styrelserna har ansvaret och de skall se till att programmen inte är onödigt komplicerade och transparenta.

Oljefondens innehav av aktier var 7 867 miljarder NOK 31 mars 2017 (922 miljarder USD). Därav var 91,3 miljarder NOK (10,64 miljarder USD) satsat i 155 svenska innehav (2 000 amerikanska och 500 brittiska företag). Totalt runt 8 000 företag. Oljefonden finns med i flera svenska nomineringskommittéer. Den har också deklarerat att man ska engagera sig mer i Corporate Governance-frågor i Sverige.

Fondens förslag i sammandrag:

1. Ersättningarna skall drivas av långsiktigt värdeskapande och sammanjämka VD:s och aktieägarnas intressen. En betydande del av ersättningarna bör utgå som aktier inlåsta i minst fem år.
 2. Ersättningssystemen skall vara enkla och ligga i linje med företagets Corporate Governance. Inga komplicerade kriterier knutna till aktietilldelning.
 3. Systemen skall vara transparanta, styrelsen kan sätta ett tak för ersättningarna totalt.
 4. Alla ersättningar skall ha en affärsnytta. Pensionsavsättningar skall bara utgöra en liten del. Inga fallskärmar skall kunna "frigöra" aktier som är inlåsta.
-